

Ақыл, қайрат, нүректі біргей ұста
Біріміз білетімізді Абай Құнанбаев көптеген туындар
лар мен өлеңдердің, қараөлеңдердің авторы, Әулия ақыл.
Оның 45 қара сөз бар және ораңінде адам баласына ай сапа-
тан, ақыл паракатта талтыратын үлкен бір қасиет бар.

Ая отыз екінші қара сөзінде айтылған адам байанды
қи қасиетте тұрталмақ. Адам қарасақ, бұл қасиеттер біз-
ге әлде келеді. Бірақ, ақыл мен қайрат әр адамның байында
кездесе бермейді. Ал нүрек бала қателесуі мүмкін.

Мәселе, ая қи қасиетті байына елге алынған адам-
ең дүрменің маң. Өйткені, адам қандайда шешіме келіме бұған
алдан-ала бәрін айымада, оған қайрат күш-нәр беріп, ақыл
бәрін сарамда сақтап талдан, нүрекке жеткізеді. Нүрегінің дүр-
мені нүрегінің маң, нүрек қалауын ораңдайда. Қандай сөтте,
адам баласы ораңдай тек дүр мен нүре бермейді кейде пен-
де баланы сөз қателіктерге бай алданда, ал ондан шешу маңы
ақыл, қайрат, нүректі біргей ұстап, бәрине бұратар сеніммен
қарау.

Қаратандықай келе, ая әр адамның байынан табыла бермей-
тін қи қасиеттің әлгі мен мағанасын жоғалтпай, байына тек
маңы қасиеттерді дүрмен, тузу маңда нүре мен адамдар аз.
Қаңғы кезде көп маңтар үшін (ақыл зоракат көрсету, ақыл айтты
құр бажа сөшеумен тең, бірақ, адам баласы ақыл, нүрек, қайрат
сайда қасиеттерді елгіріп, бір деңгейде ұстап, бәрмен сөзге апар
балса, терде қамқосына сенімдімін. Өйткені, адам бір шешіме тұр-
тала ашмай өзін іштей мәлімді кейді. Ақылға сеніп адрест,
қайратта сеніп қанат, нүректі маңдап құлағанды, бір шешіме
келіп алда іке, қосу қасиет. Себебі, ил бұрық

қайса жүрек тоқтат қалада, ал аузы мен қайрат түк тасай
алмайды. Сол себепті "бірлік-лік және танығаны бекімі" деп аяқталған
кейін отыр. Ой танығаны сақын саратпаймай жатты, иешіні қабан-
даның қанет.